

CONCERNPLAN 2019-2022 ODZOB CONCEPT

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

CONCERNPLAN 2019-2022 ODZOB

In opdracht van	Dagelijks Bestuur
Opgesteld door	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Mark van der Ven
Datum	29 augustus 2018
Status	concept

Inhoudsopgave

1	Waarom dit concernplan	1
2	Terugblik: een uitvoeringsorganisatie VTH in ontwikkeling	2
2.1	Terugblik op de afgelopen jaren	2
2.2	Waar staat de ODZOB nu?	4
3	In vogelvlucht: uitdagingen en inzet voor de komende jaren	6
4	Kwaliteit en efficiency van dienstverlening	9
5	Naar een regionaal en uniform uitvoeringsbeleid	11
6	Omgevingswet	12
7	Inhoudelijke uitdagingen	14
7.1	Klimaat, energie & duurzaamheid	14
7.2	Naar een toekomstbestendige veehouderij	15
7.3	Bodem	16
7.4	Asbest	16
7.5	Gezondheid	17
7.6	Ondermijnende criminaliteit – ogen en oren in het veld	18
7.7	Zeer zorgwekkende stoffen	18
8	Een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie: onze medewerkers groeien mee	20
9	Financiële uitgangspunten	22

1 Waarom dit concernplan

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) bestaat inmiddels vijf jaar. Samen met de deelnemers heeft de ODZOB zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een professionele uitvoeringsorganisatie in het domein van de fysieke leefomgeving. De dienst heeft een stevig fundament gelegd met de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hiertoe behoort ook de brede advisering op het terrein van omgevingsrecht.

Na een periode van vijf jaar is het een goed moment om de balans op te maken en vooruit te kijken. Inmiddels is de looptijd van het huidige concernplan verstreken en kloppen er nieuwe ontwikkelingen bij ons op de deur.

Het doel van dit concernplan is een meerjarig perspectief te schetsen voor de periode tot en met 2022 en borduurt voort op bestaande plannen. Het is een kader voor de inzet van de ODZOB die samen met de deelnemers wordt bepaald. Verdere uitwerking hiervan vindt plaats in documenten zoals kadernota, programma's, uitvoeringsplannen, etc.

Dit concernplan start met een korte terugblik op de periode en gaat in op de vraag waar de ODZOB in 2018 staat. Daarna komen de uitdagingen en de inzet van de omgevingsdienst beknopt aan de orde. In de hoofdstukken erna volgt de uitwerking. Als eerste wordt ingegaan op kwaliteit en efficiency van de dienstverlening, één regionaal uniform uitvoeringsbeleid en de Omgevingswet. Dit krijgt een vervolg met een hoofdstuk over de inhoudelijke uitdagingen. Het concernplan gaat ten slotte kort in op de betekenis voor de personele inzet en de financiële uitgangspunten.

2 Terugblik: een uitvoeringsorganisatie VTH in ontwikkeling¹

2.1 Terugblik op de afgelopen jaren

Hoe het is begonnen

In juni 2013 is de ODZOB van start gegaan. De ODZOB is opgericht vanuit de volgende gedachte:

Omgevingsdiensten (OD's) zijn opgericht op basis van afspraken tussen Rijk, IPO en VNG. Een landelijk netwerk van 29 omgevingsdiensten moet de kwaliteit van de vergunningverlening milieu aan bedrijven, het toezicht op vergunningen en de handhaving daarvan verhogen. Het kabinet vindt het belangrijk dat vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) overal op dezelfde manier verlopen. Via de omgevingsdiensten wil het kabinet versnippering van VTH-taken beperken en de kwaliteit van de uitvoering verhogen.

Door de uitvoering van VTH-taken te centraliseren op regionaal niveau is de aanwezigheid van voldoende kennis beter geborgd en wordt de doortastendheid vergroot, aldus het kabinet.

De OD's wisselen onderling informatie uit en moeten opereren als één toezichthouder om uniformiteit te garanderen. Dat geeft de garantie dat bedrijven in het hele land gelijk worden behandeld. Ook de samenwerking en informatie-uitwisseling met veiligheidsregio's, politie, OM en andere overheden moeten verbeteren door het optreden van de omgevingsdiensten.

Met de vaststelling van de GR (Gemeenschappelijke Regeling) ODZOB was de vorming van de omgevingsdienst een feit, en is een organisatie gebouwd die in staat is om het zogenaamde verplichte basistakenpakket voor de deelnemers uit te voeren evenals de daarmee nauw samenhangende verzoektaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. Deelnemers hechten er grote waarde aan dat de organisatie lean en mean² werkt, in de zin van efficiënt, tegen zo laag mogelijke kosten en beperkte overhead. In de GR ODZOB nemen 21 regiegemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Concernplan 2014-2017

Eerder heeft de ODZOB een concernplan vastgesteld voor de periode 2014 – 2017:

Drie hoofdthema's staan centraal: Samenwerking, Kwaliteit en Toepassing van het gelijkheidsbeginsel (Level Playing Field). Hierbij gaat het uiteindelijk om de burgers, instellingen en bedrijven. Zij dienen een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te garanderen en te ervaren. Zij dienen daar ook aan bij te dragen. Als de ODZOB daarbij voldoende adequate uitvoering toepast, met hoge kwaliteit, dan zijn indirect de verantwoordelijke overheden daar bij gebaat.

De ODZOB opereert als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Dit partnerschap vraagt om een goede samenwerking en afstemming. Uitsluitend als deelnemers en medewerkers van de ODZOB het collectieve belang nastreven en als één "team" werken zal een optimaal resultaat worden bereikt.

Governance

Met de inwerkingtreding van de Wet VTH (in 2016) en de uitwerking daarvan in het Besluit Omgevingsrecht (Bor in 2017) is het uitvoeringsstelsel met omgevingsdiensten landelijk juridisch vastgelegd. In deze wet is vastgelegd dat er per regio door de gemeenten en provincie, zijnde het bevoegde gezag, een omgevingsdienst wordt ingesteld in de vorm van een openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

¹ Dit hoofdstuk is een beknopte weergave van de terugblik uit het overdrachtsdocument dat aan het AB van 28 juni is aangeboden.

² Lean en mean heeft geen betrekking op de omvang van een organisatie. Centraal staat het doelgericht werken en het voorkomen van verspilling.

De colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling en vormen gezamenlijk het Algemeen Bestuur (AB), waarin iedere deelnemer met één wethouder/burgemeester en gedeputeerde deelneemt. Het AB heeft de rol van eigenaar en is verantwoordelijk voor de continuïteit, de kwaliteit en het financieel beheer van de omgevingsdienst. Het AB stelt de kadernota, begroting, jaarrekening en eventueel jaarplannen vast, kiest uit haar midden een Dagelijks Bestuur (DB) en benoemt de directeur van de dienst. Het is daarbij van groot belang dat AB-leden goed communiceren met hun eigen colleges en raden/staten en deze meenemen in de deelname en besluitvorming in de omgevingsdienst.

De DB-leden maken deel uit van het AB. Het DB bereidt de AB-vergaderingen voor. Het DB neemt de bestuursbesluiten die geen besluitvorming in het AB behoeven (bijvoorbeeld na mandaat door het AB). De aan het DB toegewezen verantwoordelijkheden op het gebied van bedrijfsvoering en inhoudelijk beleid worden binnen het DB verdeeld over een aantal portefeuilles. Het AB heeft een kaderstellende en toezichthoudende rol in het kader van de gemeenschappelijke regeling.

Behalve eigenaar zijn de deelnemende colleges ook individueel en collectief opdrachtgever van de omgevingsdienst. Naast opdrachtgever voor de verplichte basistaken kunnen de deelnemers ook opdracht geven voor het uitvoeren van verzoektaken. Elke deelnemer geeft jaarlijks een opdracht aan de dienst in de vorm van een werkprogramma. De colleges zijn bevoegd gezag en eindverantwoordelijk voor VTH - taakuitvoering, bijvoorbeeld via een handhavingsbesluit of het verlenen van een vergunning. De colleges zijn verplicht om de uitvoering van de basistaken bij de ODZOB neer te leggen. De meeste colleges hebben ter uitvoering van deze taken de directeur van de dienst gemandateerd om bepaalde besluiten te nemen.

Conclusies: evaluatieonderzoek Arena Consulting

In het onderzoek dat door Arena Consulting in 2015 in opdracht van het DB werd uitgevoerd, werd geconcludeerd dat de ODZOB tijdens en direct na de start van de organisatie een stabiel organisatorisch en bedrijfsmatig fundament heeft gerealiseerd. De bedrijfsprocessen (primaire taken en administratief) zijn in de basis ingericht, de organisatie is qua informatievoorziening (planning en verantwoording) 'in control', de exploitatie is kloppend en er heeft voldoende integratie van de culturen van de 'latende organisaties' (provincie, gemeenten, SRE Milieudienst) plaatsgevonden.

Mede naar aanleiding van de door Arena Consulting gedane aanbeveling heeft de organisatie zich verder ontwikkeld en voert zij zowel het verplichte basistakenpakket voor de deelnemers uit alsook op verzoek van de deelnemers een pakket aan verzoektaken, conform de bij de oprichting meegegeven doelstelling voor de omgevingsdiensten.

Extra aandacht voor relatiebeheer, innovatie, kwaliteitsontwikkeling en vooral ook samenwerking tussen en met de deelnemers heeft tot gevolg dat de ODZOB nu een door de deelnemers gedragen en ondersteunde organisatie is, waarvoor deelnemers zich verantwoordelijk voelen en waarbij ze zeer betrokken zijn.

In een door Arena Consulting in 2017 opgesteld evaluatierapport "Governance in uitvoering" is het aanstellen van accountmanagers gekwalificeerd als een schot in de roos. Het heeft een zeer positieve invloed gehad op inhoud en sfeer van de samenwerking. En heeft bijgedragen aan een verbondenheid tussen deelnemers en de ODZOB-organisatie en medewerkers. De samenwerkingscultuur en het onderlinge vertrouwen zijn versterkt. Er is meer oriëntatie op het collectief. En dat is een belangrijke basis voor de doorontwikkeling. Het advies is om de werkconferenties nog nadrukkelijker een plek te geven in het proces van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (BOB-model).

2.2 Waar staat de ODZOB nu?

VTH-producten en integrale adviezen

De ODZOB heeft sinds de start een forse ontwikkeling doorgemaakt van een dienst die producten (vergunningen, toezicht) op 22 verschillende manieren leverde (voor 22 opdrachtgevers), naar een dienst die met kennis van en gevoel voor de lokale en regionale “couleur locale” in nauwe samenwerking met de deelnemers efficiënte, gestandaardiseerde VTH-producten met kwaliteit levert en integrale adviezen geeft op het brede speelveld van het fysieke domein.

Samenwerking met deelnemers: naar één uniform uitvoeringsniveau

In samenwerking met de deelnemers is een traject opgestart om te komen tot één uniform uitvoeringsniveau voor basis en (waar wenselijk) verzoektaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht. Hiervoor is een omgevingsanalyse en risicoanalyse opgesteld welke de input is geweest voor de diverse uitvoeringsbeleidstukken (toezicht, vergunningverlening, asbest en grondstromen).

Expertise en ondersteuning

De ODZOB voldoet op 1 januari 2018 aan de landelijke kwaliteitscriteria voor kritieke massa voor de taken die bij de omgevingsdienst zijn neergelegd. De meeste deelnemers hebben alle uitvoeringskennis op het gebied van VTH-milieu volledig bij de ODZOB neergelegd, en beschouwen de ODZOB als hun verlengstuk, hun “afdeling op afstand” voor alle vraagstukken die op dat gebied spelen. Steeds vaker worden ook bouwtaken, specialistische- en RO-adviezen door deelnemers bij de ODZOB neergelegd. Als een van de weinige omgevingsdiensten in Nederland levert de ODZOB ook expertise en ondersteuning op het gebied van erfgoed en ruimtelijke kwaliteit (monumentenzorg en archeologie). Dit maakt dat de kennis en specialistische expertise bij ODZOB steeds breder wordt, waar alle deelnemers hun voordeel mee kunnen doen. De ODZOB staat als uitvoeringsorganisatie voor kwaliteit en continuïteit van de taken in zijn rol als adviseur van de bevoegde gezagen bij het in stand houden en het bevorderen van de fysieke leefomgevingskwaliteit. Met de komst van de Omgevingswet wordt een goede samenwerking tussen milieu en de medewerkers ruimtelijke ordening nog belangrijker.

Binnen de ODZOB is:

- deskundigheid beschikbaar op het gebied van duurzaamheid, energie, industriële en agrarische geur, lucht, geluid, erfgoed, externe veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en juridische zaken;
- de ICT-voorziening veranderd van “verlengde kabels” (decentrale systemen) naar een eigen VTH-systeem met objectenregistratie;
- zaakgericht werken met een zaaktypecatalogus gekoppeld aan onze productencatalogus (niet fysiek);
- de basis ingericht voor monitoring op de eigen taken en processen. Om kwaliteit te borgen verdient dit voortdurend aandacht en mogelijke aanpassingen;
- een Squit Omgevings Dossier ingericht waarin op objectniveau gegevens kunnen worden vastgelegd inclusief de geografische informatie. Dit is de basis om te kunnen samenwerken in de keten. Het biedt de mogelijkheid om de informatie met de samenwerkingspartners te delen wanneer de deelnemers op dit systeem zijn aangesloten.
- de directeur door het merendeel van de colleges gemandateerd om namens hen besluiten te nemen, waarbij nagestreefd wordt dat alle gemeenten mandaat verlenen op een zo uniform mogelijke wijze;
- samen met onze deelnemers en ketenpartners de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet in volle gang.

Financiën

Door een strikt financieel beleid, een degelijke bedrijfsvoering en een strakke sturing heeft de organisatie door winstreservering een bij de organisatierisico's passend eigenvermogen van omgevingsdiensten

kunnen opbouwen. De dienst hanteert tarieven die vergelijkbaar zijn met die van andere omgevingsdiensten.

Samenvattend

De ODZOB heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een professionele uitvoeringsorganisatie op het VTH-domein. De deelnemende gemeenten en provincie zijn positief, de financiële positie is gezond en het vertrouwen vanuit het bestuur is stevig gegroeid. Er is vanaf de start een focus geweest op de bedrijfsvoering, de processen werkbaar maken en de financiën op orde brengen. Uiteraard heeft de dienst de afgelopen jaren ook te maken gehad met een aantal forse uitdagingen waarvoor een passend antwoord nodig was, zoals het aantrekken van voldoende medewerkers bij een groeiend takenpakket.

Inmiddels is een stevig fundament gelegd met de uitvoering van alle basistaken voor alle deelnemers. VTH-verzoektaken die in het verlengde staan van de basistaken worden uitgevoerd: het betreffen VTH-milieutaken (niet vallend onder het basistakenpakket) bij bedrijven, milieu-advisering bij RO en vergunningverlening bouwen. De opgedane uitvoeringskennis is ontsloten en advisering vindt plaats in het Wabo (gerelateerde) domein. Deze uitvoeringskennis is beschikbaar bij het opstellen van gemeentelijk en regionaal uitvoeringbeleid.

3 In vogelvlucht: uitdagingen en inzet voor de komende jaren

Speelveld VTH-domein

Belangrijke landelijke ontwikkelingen als de invoering van de Omgevingswet, de Wet VTH en het Bor bepalen de inzet van de ODZOB bij de uitvoering van het takenpakket.

In dat kader verandert ook de rol van de overheden in het leggen van meer verantwoordelijkheden bij burgers en bedrijven. Dit is een ontwikkeling die past bij de transitie van verticaal georganiseerde naar een horizontale netwerk- en participatiesamenleving. De veranderende rol van de overheid komt binnen het werkkterrein van de ODZOB met name in de omgevingswet tot uitdrukking. Dit betekent nog meer omgevingsbewustzijn, ontwikkelingsgericht werken, faciliteren, maatwerk leveren, experimenteren en verbinden.

De publieke sector staat voor een grote digitaliseringsopgave. Wettelijke verplichtingen stellen hoge eisen aan de “digivolwassenheid” van de organisatie. Nieuwe technologieën zoals big data zijn mooie kansen om hierop in te spelen. Tegelijk vraagt het veel van de organisatie en wendbaarheid van de organisatie. De komst van de Omgevingswet vraagt van de ODZOB dat ze een belangrijke kennispartner voor haar deelnemers is en zich verder ontwikkelt naar een specialistische dienst voor advisering in het domein van de leefomgeving. Informatie is hierin een cruciale factor.

Het VTH-domein is een complex taakveld in de regio Zuidoost-Brabant die gekenmerkt wordt door de innovatieve Brainport regio en een landelijk gebied met veel intensieve veehouderij. Maatschappelijke ontwikkelingen vragen in steeds grotere mate om optimale dienstverlening en transparantie. De risico's zijn groot terwijl het handelen van overheidsorganisaties onder een vergrootglas ligt. Gelet op de toenemende complexiteit van het werk wordt het steeds belangrijker om de uitvoering professioneel georganiseerd te hebben. Het verder uitbouwen van specialistische kennis en expertise is cruciaal om deze opgaven aan te kunnen. Het vraagt bovendien om actieve samenwerking met de deelnemers en andere partijen.

Missie en visie

Samen met de deelnemers heeft de ODZOB de afgelopen jaren ingespeeld op de bovengenoemde ontwikkelingen. Het is nu zaak om de ingezette lijn van ontwikkeling verder door te zetten. Onderstaande missie, visie en leidend principe spelen in op de toekomstige ontwikkelingen en zijn daarmee richtinggevend voor de koers van de ODZOB:

Missie:

Samen meer waarde voor een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant. Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voeren we taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht. De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

Visie:

De ODZOB ontwikkelt zich als dé vanzelfsprekende partner in Zuidoost-Brabant die hoogwaardige, innovatieve en betaalbare diensten levert in het kader van de Omgevingswet. Wij zijn overtuigd van de kracht van de samenwerking met onze deelnemers. Samen zorgen we voor de balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving.

De inzet van de ODZOB ziet er in de kern als volgt uit:

*De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: “**Samen meer waarde**”. De ODZOB is niet alleen de uitvoeringsdienst op het gebied van VTH-taken voor de deelnemende gemeenten en provincie maar adviseert ook de deelnemers op gebied van omgevingsbeleid op basis van de ervaringen en informatie die is verkregen bij de opgedragen uitvoeringstaken. De ODZOB opereert als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.*

Kracht van het collectief

Het is essentieel dat de kracht van het collectief - ODZOB en deelnemers - optimaal wordt benut. De ODZOB is een dienst van en voor de deelnemers. De dienst streeft daarbij naar een hoge mate van samenwerking en co-makership. Kernbegrippen daarbij zijn wederzijds vertrouwen, langdurige en intensieve samenwerking en afstemming van bedrijfsprocessen. Burgers en bedrijven in de regio krijgen zo te maken met één loket en een integrale doelgerichte benadering vanuit de overheid. Door samenwerking tussen deelnemers en ODZOB uit te bouwen worden schaalvoordelen behaald. Dit leidt tot efficiencyverbetering en kostenbesparing voor zowel deelnemers als de ODZOB.

Door werkconferenties te organiseren voor bestuur en ambtelijk OGP wordt de samenwerking met de deelnemers gestimuleerd en vindt er koersbepaling en kennisdeling plaats. Ook afstemming en samenwerking met ketenpartners die werkzaam zijn in het domein van de fysieke leefomgeving krijgen de komende tijd veel aandacht. De ODZOB neemt daarnaast deel aan provinciaal en landelijke overleg van omgevingsdiensten met als resultaat een betere samenwerking, afstemming en uitwisseling van kennis en informatie. De ODZOB kan vanuit haar opgebouwde expertise en rol als netwerkpartner verbanden leggen tussen de onderdelen van de fysieke leefomgeving. De kennis die wordt opgedaan tijdens de samenwerking zet de ODZOB effectief in voor de deelnemers.

In lijn met de aanbevelingen van het Arenarapport zet de ODZOB in gezamenlijkheid met de deelnemers in op het verbeteren en versterken van communicatie door middel van werkconferenties, raadsinformatiebijeenkomsten op verzoek, ODZOB on Tour, ODZOB ontmoet (informatieavonden), informatiebijeenkomsten samen met de andere GR'en in de regio en deelnemerstevredenheidsonderzoek.

De aanwezige kennis en landelijke invloed op VTH-gerelateerde domeinen worden in het belang van alle partners benut. De ODZOB heeft daarin een duidelijke positie als kenniscentrum ontwikkeld die verder wordt uitgebouwd.

Uitdagingen

De volgende ontwikkelingen vragen in het bijzonder aandacht voor de komende jaren:

- Verdere ontwikkeling van de kwaliteit en efficiency vergt voortdurend aandacht met daarin een belangrijke positie voor standaardisering van werkprocessen en ontsluiting van informatie. Onderdeel van de informatievoorziening is een goede basisregistratie met een actueel regionaal inrichtingenbestand.
- De deelnemers staan voor de opgave om samen met de ODZOB op een aantal terreinen regionaal uitvoeringsbeleid voor VTH vast te stellen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de procescriteria van het Bor en de BIG-8. Dat wil zeggen samen met de deelnemers keuzes maken en prioriteren wat regionaal wordt opgepakt in het VTH-domein. Hierbij wordt de strategische beleidscyclus verbonden met de operationele cyclus.

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak bij de inrichting van de leefomgeving en een beschikbaarheid van informatie voor alle ketenpartijen. Dat wordt mogelijk als informatie eenvoudig gedeeld kan worden en digitaal beschikbaar en toegankelijk is.
- Samenwerking met partners als Veiligheidsregio, GGD, Metropoolregio Eindhoven, OM, rijksinspecties, waterschappen, andere Brabantse omgevingsdiensten etc. wordt verder uitgebreid. Deze samenwerking is niet alleen nodig bij de voorbereiding van de omgevingswet, maar ook voor de aanpak van opkomende maatschappelijke problemen zoals zeer zorgwekkende stoffen, ondermijning, etc.
- Advisering en kennisuitwisseling over grote inhoudelijke thema's die vanuit het VTH-domein veel impact hebben op de leefomgeving is aan de orde. Denk hierbij aan: klimaat & energie/duurzaamheid, toekomstbestendige veehouderij, bodem, asbest, gezondheid, ondermijning – ogen en oren in het veld en zeer zorgwekkende stoffen.
- Het Bor heeft veel impact op de omvang van het opdrachtenvolume voor de ODZOB. Naar verwachting zal het opdrachtenvolume voor de basistaken – aanvullend op de jaarlijkse groei van verzoektaken – de komende jaren groeien. Dit effect wordt versterkt door de huidige economische ontwikkelingen enerzijds en de tevredenheid over de uitvoering van de werkzaamheden door de ODZOB anderzijds. Daarnaast dient ingespeeld te worden op de ontwikkelingen van de Omgevingswet. Krapte op de arbeidsmarkt vraagt inventieve oplossingen om aan de groeiende uitvoeringsvraag te kunnen voldoen. Een strategische personeelsplanning met een kwalitatieve en kwantitatieve analyse is nodig om hier een passend antwoord op te vinden.
- Een solide financiële basis met duidelijke financiële uitgangspunten is noodzakelijk.

De uitdagingen en de inzet worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

4 Kwaliteit en efficiency van dienstverlening

Processen en producten

De vorming van omgevingsdiensten is in belangrijke mate ingegeven door het beter kunnen borgen van de kwaliteit en efficiency van de uitvoering. Naast de medewerkers spelen processen, producten en diensten hierbij een belangrijke rol.

De ODZOB heeft sinds de start een forse ontwikkeling doorgemaakt om de “basis op orde” te krijgen. Zo leverde de dienst bij de start nog op 22 verschillende manieren de producten (vergunningen en toezicht) aan voor 22 opdrachtgevers. Door investeringen in standaardisering van werkprocessen is het de dienst gelukt om uniforme producten op te leveren voor de opdrachtgevers.

Kwaliteit en efficiency van de dienstverlening zijn naar een hoger plan gebracht doordat steeds meer deelnemers hun mandaat voor besluitvorming hebben overgedragen aan de ODZOB en de processen “in control” zijn. In de periode 2013-2018 zijn nagenoeg alle beleidsvelden van het VTH domein in het processysteem opgenomen en zijn proces – en productafspraken gemaakt. De ODZOB kan hiermee over de hele keten kwantitatieve monitoringsresultaten opleveren.

Inzet

- *Verdergaande uniformering en mandatering.* De processen, producten en diensten kunnen nog efficiënter worden ingericht wanneer de verschillende werkwijzen en procesafspraken met de deelnemers verder worden vereenvoudigd en gestandaardiseerd. De ODZOB streeft naar zoveel mogelijk uniformiteit bij de opdrachtverlening en procesafspraken (eisen en wensen) van de deelnemers. Eenduidige mandatering is hierbij van belang en vraagt om aandacht van de deelnemers voor zover de mandatering nog niet (goed) geregeld is. Ook is mandatering aan medewerkers een belangrijk aandachtspunt: met meer verantwoordelijkheid kan het eigenaarschap worden gestimuleerd.
- *Gedeeld beeld kwaliteit.* Het vormen van een gedeeld beeld van kwaliteit tussen de ODZOB en de deelnemer van producten en diensten is essentieel. Zowel op programma- als op specifiek dossierniveau. Nog te vaak zijn er (niet goed uitgesproken) verschillen van mening over wanneer de uitvoering goed is of wat moet worden bereikt. De ODZOB zet in op verdere professionalisering van de kwaliteitscheck.
- *Monitoring kwaliteit.* De interne verantwoordingssystemen zijn er nu op gericht om een adequate sturing te kunnen geven op een kwantitatief correcte taakuitvoering. De ODZOB gaat de monitoringssystemen herijken zodat meer gestuurd kan worden op kwaliteit. Denk hierbij aan aspecten als effectiviteit van de uitvoering, tijdigheid en outcome. Een belangrijk onderdeel van deze verantwoording is gericht op transparantie, duidelijkheid en een proactieve benadering naar deelnemers.
- *Optimalisering processysteem.* Processen in het processysteem worden verder geoptimaliseerd en vereenvoudigd. Dit draagt ertoe bij dat minder fouten worden gemaakt en de samenwerking tussen teams en beleidsvelden binnen de ODZOB wordt vergroot.
- *Informatie- en risicogericht werken.* De ODZOB legt samen met de deelnemers de focus van de uitvoering steeds meer op het uiteindelijke effect van de inzet. Dit moet leiden tot meer maatschappelijk rendement. Hiervoor is het nodig om in gezamenlijkheid tot een goede prioritering van werkzaamheden en acties te komen op basis van informatie- en risicogericht werken. Hierbij kan bijvoorbeeld gehandeld worden vanuit een brede integrale gebiedsblik in het fysieke domein van de leefomgeving. Meer inzicht krijgen in gegevens van toezicht en het slimmer omgaan met klachten en meldingen zijn voorbeelden van informatie- en risicogericht werken.
- *Investeren in medewerkers.* De kwaliteit van het werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn. De ODZOB wil hierin blijven investeren en daarmee ook blijven voldoen aan de kwaliteitscriteria. Experts op diverse vakgebieden in het VTH-domein zijn nodig, kennis en kunde moeten worden onderhouden.

Informatievoorziening

Een goede informatievoorziening binnen de ODZOB en met de deelnemers is cruciaal om goede kwaliteit te kunnen leveren. Medewerkers van de ODZOB delen informatie met elkaar en wisselen informatie uit met deelnemers, ketenpartners en andere partijen. Dit stopt dan ook niet bij een specifieke deelnemer, beleidsveld of bepaald proces. Producten vinden via een systeem van informatievoorziening hun weg in processen en tussen diverse beleidsvelden en VTH taakvelden. Dat lijkt gemakkelijk, maar dat is het niet. De communicatie, informatievoorziening en het administratieve proces staan binnen de ODZOB dan ook centraal. Hierbij is het uitgangspunt een eenduidige, zoveel mogelijk gedigitaliseerde informatie infrastructuur.

Inzet

- *Aansluiten op deelnemers.* Om de informatie uitwisseling te realiseren maakt de ODZOB gebruik van 3 basissystemen (IZIS, SquitXO, Axapta). De strategie van de ODZOB is erop gericht om de afgesproken werkprocessen met de deelnemers in de digitale systemen van de dienst te verankeren en zo veel mogelijk aan te laten sluiten op de werkprocessen bij de deelnemers.
- *Objectenregistratie & slimme inzet van data.* De ICT-voorziening van de ODZOB verandert van "verlengde kabels" (decentrale systemen) naar een eigen VTH-systeem met objectenregistratie. De dienst zet in op een gezamenlijke aanbesteding van het VTH-systeem met de deelnemers. Momenteel wordt het Squit OmgevingsDossier ingericht waarin op objectniveau gegevens kunnen worden vastgelegd inclusief de geografische informatie. Dit is de basis om te kunnen samenwerken in de keten. Het biedt de mogelijkheid om de informatie met de samenwerkingspartners te delen. De ODZOB werkt met de deelnemers aan goede basisregistraties dat onderdeel is van een actueel regionaal inrichtingenbestand. Met de deelnemers worden afspraken gemaakt om te zorgen dat medewerkers van de ODZOB beschikking krijgen over volledige digitale dossiers. De informatievoorziening wordt in steeds grotere mate ingezet ten behoeve van risicogericht prioriteren en informatie gestuurde handhaving. Dit zorgt voor meer kwaliteit en diepgang in het reguliere VTH-werk.
- *ICT en Omgevingswet.* De komende jaren bereidt de organisatie zich met de gemeenten en provincie voor op de invoering van de Omgevingswet. De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak bij inrichting van de leefomgeving en een beschikbaarheid van informatie voor alle ketenpartijen. Dat wordt mogelijk als informatie eenvoudig gedeeld kan worden en digitaal beschikbaar en toegankelijk is. Dit is deels een ICT-vraagstuk dat samen met de deelnemers nog verder moet worden uitgewerkt en mogelijk aanzienlijke kosten met zich meebrengt.

5 Naar een regionaal en uniform uitvoeringsbeleid

Wet VTH en Bor

De wet VTH en het Bor geven de juridische basis waarmee de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken kan worden geborgd. Deze regelgeving beoogt meer eenheid te brengen in de uitvoering van het takenpakket door een uniforme toepassing van het uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de basistaken van de deelnemers. De nadruk ligt hierbij op een informatiegestuurd en risicogerichte handhaving die de nodige efficiency en effectiviteit met zich meebrengt. Daarvoor is het belangrijk dat het delen van informatie op een efficiënte wijze plaatsvindt.

Medio 2017 zijn in het Bor de procescriteria opgenomen voor de beleidscyclus bij de VTH-taken. De procescriteria beschrijven de eisen voor: VTH-beleid, uitvoeringsprogramma, uitvoeringsorganisatie, borging van middelen, monitoring en rapportage. Hiermee wordt invulling gegeven aan de BIG-8 die de strategische beleidscyclus aan de operationele cyclus koppelt. Het Bor verwacht van de deelnemers dat ze voor (minimaal) de basistaken gezamenlijke strategische keuzes maken en doelen formuleren (wat wordt regionaal aangepakt). Gezamenlijk moet worden bepaald hoe de uitvoering kan worden ingericht. De deelnemers kunnen de systematiek van het regionale beleid gebruiken voor het lokale beleid voor de 'eigen' VTH-taken. Het regionale beleid is een opmaat naar de Omgevingswet.

Inzet

- *Rol ODZOB.* In de beleidscyclus van het formuleren van beleid voor de fysieke leefomgeving, naar uitvoering van het beleid, monitoring en evaluatie tot het herformuleren en bijstellen van beleid, levert de ODZOB een belangrijke bijdrage. Immers de ODZOB faciliteert de beleidsprojecten, voert voor de deelnemers een groot deel van het uitvoeringsprogramma uit en kan daardoor een bijdrage leveren aan monitoring en evaluatie.
- *Verantwoordelijkheid deelnemers.* De deelnemers zijn verantwoordelijk voor het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit met het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Daarbij moeten zij slimme keuzes maken om de financiële middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Welke instrumenten worden ingezet voor welke doelgroepen? Deze keuzes kunnen alleen worden gemaakt op basis van een actueel inrichtingenbestand, ervaringscijfers en een goede data analyse die de ODZOB kan leveren.
- *Informatie analyse.* De kracht van de ODZOB betreft vooral de analyse van uitvoeringsinformatie en het daaropvolgende advies voor strategie en prioritering. Zoals eerder vermeld is daarom de samenwerking met deelnemers essentieel bij het vormgeven van een goed inrichtingenbestand en het ontsluiten en opbouwen van een goed Omgevingsdossier.
- *Regionaal operationeel kader.* Eerder heeft het AB het ROK Milieutoezicht (ROK) inhoudelijk geaccordeerd. In navolging hiervan is een regionaal uitvoeringsbeleid vergunningverlening en bodem in ontwikkeling. Werkprocessen en instructies worden geïmplementeerd in lijn met het vastgesteld regionaal beleid voor VTH zoals toegelicht in hoofdstuk 4.

6 Omgevingswet

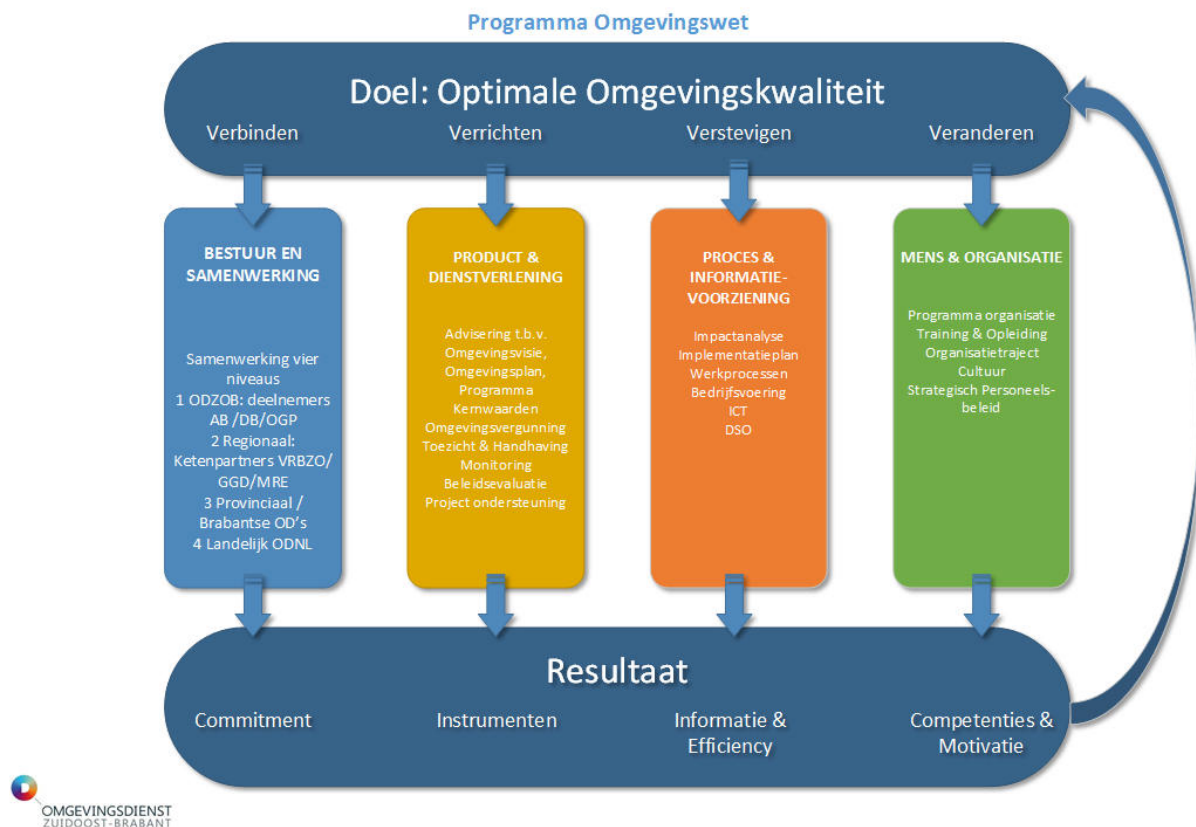
Algehele stelselherziening

De Omgevingswet is gericht op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in combinatie met het vervullen van maatschappelijke behoeftes. De wet betekent een algehele stelselherziening en heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en heeft grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. De datum van inwerkingtreding is 1 januari 2021.

De bevoegde gezagen kunnen een scala aan instrumenten van de Omgevingswet inzetten: omgevingsvisie, omgevingsplan, programma, omgevingsvergunning en projectbesluit. Alle aspecten die de kwaliteit van de leefomgeving betreffen krijgen hun plek in het omgevingsplan met de omgevingsvisie als strategisch kader. Belangrijke actuele thema's in het kader van de fysieke leefomgeving die vragen om een ambitieniveau, zijn: energietransitie, transitie van het landelijk gebied, mobiliteit, tegengaan van ondermijning, aanpak zeer zorgwekkende stoffen en het bevorderen van de gezondheid in relatie tot gezonde verstedelijking en de Brabantse Healthdeal.

De VTH-taken vinden bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet de basis in het nieuwe wetstelsel. Dit betekent concreet dat het omgevingsplan mede afwegingskader is voor de VTH-taken die deels bij de ODZOB zijn ondergebracht.

De ODZOB heeft de voorbereiding ter hand genomen met het programma Omgevingswet. Die bestaat uit de onderstaande vier programmapijlers: verbinden, verrichten, verstevigen en veranderen.

De vier programmapijlers geven sturing aan het proces:

- Verbinden - bestuur & samenwerking;
- Verrichten - product & dienstverlening;
- Verstevigen - proces & informatievoorziening;
- Veranderen - mens & organisatie.

Middels de vier pijlers wordt respectievelijk gewerkt aan het verkrijgen van commitment, de ontwikkeling van instrumenten, het bevorderen van goede informatievoorziening & efficiency en de benodigde competenties & motivatie. Dit alles staat in het teken van het bereiken van een optimale omgevingskwaliteit.

Inzet

- De voorbereiding op de Omgevingswet vindt plaats conform de bovengeschetste 4 pijlers.
- Daarnaast is de eerder vastgestelde visie ODZOB Omgevingswet door het DB in 2017 het richtinggevend kader. De dienst richt zich op het volledig uitvoeren van het basistakenpakket Omgevingswet. Daarnaast heeft de ODZOB de ambitie om integraal te adviseren vanuit de uitvoeringspraktijk bij: 1) het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen, 2) advisering en ondersteuning bij processen gericht op participatie en communicatie, 3) monitoring en het verstrekken van informatie in het kader van de omgevingskwaliteit, 4) het verbreden van de scope bij vergunningverlening en toezicht & handhaving naar de reikwijdte van de Omgevingswet (waaronder uitbreiding van het takenpakket van bouwen), 5) ondersteuning en advisering van de deelnemers bij het implementeren van de Omgevingswet. De voorbereiding op de Omgevingswet vindt plaats binnen dit kader in samenwerking met alle deelnemers en ketenpartners.
- De Omgevingswet geeft input aan de tendens om meer verantwoordelijkheid bij initiatiefnemers en omwonenden te leggen. Dat vraagt om een andere benadering waarbij participatie een belangrijk instrument is. Dit betekent dat belanghebbenden in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij integrale afwegingsprocessen, zowel bij het formuleren van beleid als bij de uitvoering van het beleid. Voor de ODZOB zal dit een groter beroep doen op adviesvaardigheden en competenties als omgevingsbewustzijn. Tegelijk zal een verschuiving plaatsvinden van vergunningen naar meldingen, en zal meer gevraagd worden van toezicht en handhaving. Ook hierbij heeft de inzet van deskundigheid van de ODZOB en het gebruik van informatie en data een belangrijke toegevoegde waarde.
- De dienst speelt in op de ontwikkelingen van het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet) door alle informatie over de fysieke leefomgeving te ontsluiten. Hiervoor worden pilots ontwikkeld die bij goed resultaat worden aangeboden aan alle deelnemers. In 2024 dient alle relevante beschikbare informatie over de leefomgeving met één klik op de kaart beschikbaar te zijn via het Digitale stelsel.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet leidt ook tot een andere positie en rol van de ODZOB. Samenwerken en het aanbrengen van samenhang bij de Omgevingswet is belangrijk. Dit betekent dat de dienst de voorbereiding en uitvoering ter hand neemt in samenwerking met de collega gemeenschappelijke regelingen GGD, Veiligheidsregio en Metropoolregio Eindhoven. Daarnaast vindt samenwerking plaats met kennisinstituten waaronder RIVM, TNO en de coöperatieve vereniging AiREAS. Ook is er kennisdeling met de andere Brabantse omgevingsdiensten, de RUD Limburg-Noord en wordt deskundigheid benut in ODNL verband

7 Inhoudelijke uitdagingen

Introductie

In dit hoofdstuk komen de inhoudelijke uitdagingen aan bod die onderdeel zijn van de dienstverlening van de ODZOB aan de deelnemers. Vanuit wet- en regelgeving hebben deze ontwikkelingen impact op de uitvoering van de VTH-taken, naast de eerdergenoemde Wet VTH, Bor en de Omgevingswet.

Kennisuitwisseling en samenwerking met de ODZOB, deelnemers en ketenpartijen op deze inhoudelijke uitdagingen is van belang. Opgemerkt moet worden dat de nodige flexibiliteit moet worden ingebouwd voor het oppakken van nieuwe, nu nog onbekende uitdagingen.

7.1 Klimaat, energie & duurzaamheid

In 2015 heeft Nederland op de VN-klimaatop in Parijs ingestemd met een nieuw Klimaatakkoord. Het akkoord heeft als doel: de opwarming van de aarde beperken tot ruim onder 2°C. Om de klimaatverandering te beperken moet de uitstoot van broeikasgassen omlaag. Uitwerking hiervan vindt plaats in de nieuwe Klimaatwet en het Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord staan afspraken met de elektriciteitssector, de industrie, de gebouwde omgeving, de transportsector en de landbouw.

Opgaven

Uit de wet- en regelgeving is een groot aantal opgaven af te leiden voor de deelnemers en de ODZOB: *Gemeenten, provincie en ODZOB (VTH/basistaken):*

- *Uitbreiding kwaliteitscriteria.* Er worden eisen gesteld aan medewerkers VTH en adviseurs voor kennis en ervaring op het gebied van energie en klimaat.
- *Klimaat en energie bij VTH.* Er geldt een informatieplicht voor energiebesparing.
- *Nieuwe technologie en wetgeving.* Overheden hebben een ondersteunde rol bij de ontwikkeling en verspreiding van nieuwe technologieën en anticiperen op de mogelijkheden van de Omgevingswet.
- *Circulariteit.* Extra toezicht is nodig op afvalstromen, besparing en hergebruik van grondstoffen. De volgende sectoren moeten als eerste volledig circulair zijn: biomassa & voedsel, kunststoffen, maakindustrie, bouw en consumptiegoederen.
- *Bouwen:* Overheidsgebouwen moeten vanaf 2019 BENG (Bijna EnergieNeutraal Gebouwd) worden.

Gemeenten en/of provincie (geen VTH/basistaken):

- *Regionale Energie- en Klimaatstrategie.* De regio (gemeenten, provincie en waterschap) heeft de taak om een Regionale Energie- en klimaatstrategie (REKS) op te stellen.
- *Eigen organisatie.* Gemeenten en provincie hebben de taak om beleid en een uitvoeringsplan op te stellen voor minder uitstoot van broeikasgassen (door burgers, bedrijven en eigen organisatie).
- *Duurzame energie.* Gemeenten en provincie hebben de taak om initiatieven voor duurzame (groot- en kleinschalige) energieopwekking te stimuleren en ondersteunen.
- *Aardgasvrij.* In 2050 zijn bedrijven en woningen aardgasvrij. Voor nieuwe woonwijken betekent dit andere eisen aan energiebesparing, -opwekking en -opslag. Voor bestaande wijken en bedrijven(terreinen) zijn alternatieven nodig.
- *Mobiliteit.* Voor mobiliteit gaat er de komende jaren veel veranderen voor wat betreft (deel)auto's op elektriciteit of waterstof en laadinfrastructuur. Gemeenten en provincie moeten hierop inspelen.
- *Klimaatadaptatie.* Een veranderend klimaat stelt andere eisen aan de inrichting van de leefomgeving (waterberging, stedelijk en landelijk gebied).

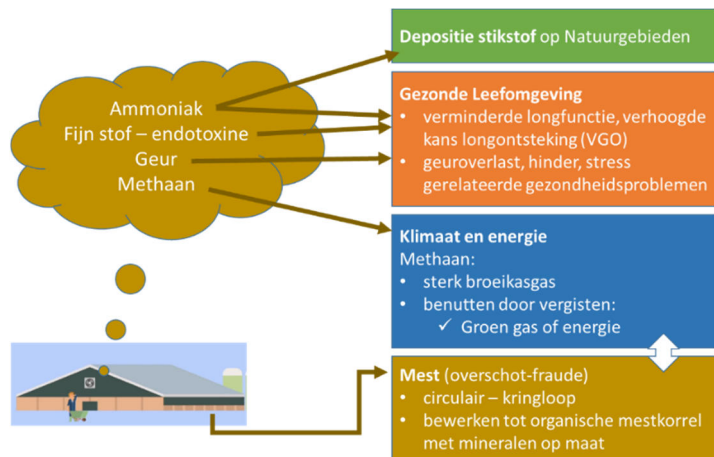
Inzet

- Voor de onderdelen van de VTH taken voert de ODZOB taken uit voor de deelnemers binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Bij de ontwikkeling en uitwerking van wetgeving werkt de ODZOB samen met het ministerie van EZK, RVO, ODNL, VNG, IPO, Infomil, RWS en andere omgevingsdiensten. In projectverband werkt de ODZOB samen met onderwijsinstanties (TU/e), GGD en de Veiligheidsregio.

- De ODZOB zet in op een stevige ondersteuning van deelnemers en advisering in het domein van klimaat, energie en duurzaamheid. Voor de REKS kan een bijdrage worden geleverd aan de ruimtelijke afwegingen en het geografisch weergeven van de mogelijkheden (GIS). Uitvoering vindt plaats in samenwerking met de Metropoolregio Eindhoven en de deelnemers van de ODZOB.

7.2 Naar een toekomstbestendige veehouderij

Noord-Brabant wil tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Voor een toekomstbestendige veehouderij ligt de focus op innovatie, sluiten van kringlopen, leveren van een toegevoegde waarde en hierdoor versterking van de economische positie van de agrofoodsector. Deze ontwikkeling vraagt om een goede balans met de leefomgeving (natuur, milieu én gezondheid) en welzijn van dieren. De grote thema's voor de komende vier jaar zijn: klimaat, energie, geuroverlast en gezondheid van omwonenden, mestverwaarden (circulariteit), stikstof en natuur. Dit betekent voor een toekomstbestendige veehouderij dat de emissie van schadelijke stoffen moet verminderen. Nieuw daarbij is de uitstoot van methaan uit mest. Naast de effecten op natuur heeft de ammoniakuitstoot ook gevolgen voor de volksgezondheid. Dit is gebleken uit onderzoeken naar Veehouderij en Omwonenden (VGO).

Opgaven

Binnen het thema toekomstbestendige veehouderij zijn een aantal duidelijke ontwikkelingen en opgaven te onderscheiden die bepalend zijn voor de inzet van de ODZOB:

- De Transitie Zorgvuldige Veehouderij en de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020 zijn belangrijke richtinggevende kaders om de gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij in gang te zetten. Besluitvorming van Provinciale Staten heeft een versnelling aangebracht: het tijdpad van aanpassen van stallen aan nieuwe emissie-eisen is naar voren gehaald. Daarnaast zal een visie op mestbewerken (circulair) worden voorgelegd aan gemeente en provinciaal bestuur. Dit is een referentiekader voor toetsing van initiatieven.
- Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten uit het VGO en het endotoxine onderzoek vinden momenteel vervolgstudies plaats. Deze zullen nieuwe inzichten opleveren die aanleiding kunnen zijn om het huidige endotoxine toetsingskader aan te passen en het geitenmoratorium te heroverwegen. Ook het Rijk zal dan bepalen of een landelijk toetsingskader veehouderij en gezondheid van omwonenden kan worden opgesteld dat in de Omgevingswet kan worden opgenomen.
- De combiluchtwassers verwijderen minder geur uit de stallucht dan gedacht. Er is meer geuroverlast voor omwonenden dan tot nu toe werd verondersteld. De geurcontouren rond veehouderijen zijn groter en belemmeren ruimtelijke plannen van gemeenten. Gemeenten hebben bij het ministerie van lenW erop aangedrongen dat dit probleem moet worden opgelost. Een commissie gaat adviseren over het repareren van de combiluchtwassers en over het verbeteren van het geurbeleid.
- Het kabinet heeft in het regeerakkoord een warme sanering van de varkenshouderij in veedichte en belaste gebieden aangekondigd. Hiervoor is € 200 miljoen gereserveerd voor een 2 sporenaanpak: saneren van varkenshouderijen en innovatie & verduurzaming.
- Het ministerie van LNV komt in het najaar van 2018 met een visie op het Nederlands Landbouwbeleid. Het ministerie van lenW heeft de lead bij het opstellen van het "Schone Luchtakkoord" waarin WHO advieswaarden voor fijn stof worden opgenomen.

- Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken grote maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan: het Interbestuurlijk Programma (IBP). In het IBP staan negen maatschappelijke opgaven centraal, waaronder “Naar een vitaal platteland”. Voor Oost-Brabant en Nood-Limburg wordt een relatie gelegd met de problematiek in veedichte gebieden.
- Samen met regionale partners biedt het Rijk de mogelijkheid een sociale, ecologische of economische opgave aan te pakken in een Regio Deal. Een regiodeal over de asbestsanering kan van meerwaarde zijn voor stoppende veehouderijen c.q. de warme sanering van de varkenshouderij.

Inzet

- De ODZOB adviseert over nieuwe regelgeving, over de uitvoerbaarheid hiervan en draagt zorg voor de implementatie in vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor de gewenste innovaties is experimenteerruimte nodig in de vergunning. Bovengenoemde ontwikkelingen en innovaties in de landbouw hebben veel impact op de (toekomstige) uitvoering van de VTH-taken in het agrodomein en krijgen hun plek in onder andere het werkprogramma agrofood.

7.3 Bodem

Binnen het vakgebied van bodem gaat er de komende jaren veel veranderen. De Wet bodembescherming (Wbb) is na de invoering van de Omgevingswet niet meer van toepassing voor nog niet beschikte gevallen van ernstige bodemverontreiniging. De aspecten van bodem worden dan geregeld in een Aanvullingswet Bodem Omgevingswet waardoor bodem geen sectoraal onderwerp meer is. De ‘activiteit’ staat dan voorop en de bodem volgt.

Opgaven

- De provincie (verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Wbb) gaat een groot deel van haar taken overdragen aan de gemeenten die het bevoegd gezag voor bodem worden. Deze overdracht is ingewikkeld en kan verstrekkende gevolgen hebben.
- Voor het goed uitvoeren van bodemtaken, het duurzaam en doelmatig gebruik van de bodem, is veel kennis en ervaring noodzakelijk. Het is daarom belangrijk dat de opgebouwde bestaande bodemkennis voor de regio behouden blijft. Om deze kennis te behouden is een bepaald schaalniveau noodzakelijk. Samenwerking met de deelnemers in deze blijft een absolute noodzaak om voldoende kwaliteit te kunnen waarborgen.

Inzet

- De ODZOB werkt nauw samen met de provincie en gemeenten om de transitie van bodem in het kader van de Omgevingswet zo optimaal en efficiënt als mogelijk te laten verlopen.
- De huidige methodiek van toezicht en handhaving voor bodem wordt anders ingericht: van traditioneel naar outcome gericht. Misstanden kunnen eerder en effectiever worden ontdekt door een informatiegestuurde en risicogerichte handhaving en ketentoezicht. Daarvoor is een verandering nodig van traditionele controleprogramma's per gemeente naar een regio overstijgende werkwijze. Sanctionering en het communiceren van behaalde resultaten kunnen daarbij een preventieve werking hebben.
- De ODZOB werkt de komende jaren samen met de deelnemers aan nieuwe mogelijkheden die de effectiviteit van toezicht en handhaving kunnen vergroten zoals informatietechnologie.

7.4 Asbest

De Staatsecretaris van IenW heeft aangegeven dat de invoering van het asbestdakenverbod per 2024 onverminderd noodzakelijk is en dat de invoering haalbaar is gezien de recente versnelling.

De Algemene Maatregel van Bestuur die het verbod van asbest wettelijk regelt treedt naar verwachting eind 2018 in werking. Dit verbod geldt voor particulieren, bedrijven en (overheids)instellingen.

Opgaven

- Gemeenten zijn er financieel bij gebaat dat er zoveel mogelijk vooraf gesaneerd gaat worden en zo min mogelijk achteraf gehandhaafd. De risico's met betrekking tot het in bezit hebben van een asbestdak nemen zowel voor de eigenaar als voor de omgeving met het verstrijken van de tijd sterk toe.
- Inzetten op stimuleren van spoedige verwijdering en anderzijds op preventief toezicht en daar waar noodzakelijk handhaving, zal de totale hoeveelheid kosten die gemeenten kwijt zijn aan het asbestdakenverbod sterk verminderen. Vooraf passend investeren leidt tot sterke kostenbesparingen in de toekomst.

Inzet

- Om de doelstellingen voor 2024 te kunnen behalen blijft het noodzakelijk om vaak te communiceren en op vele manieren te stimuleren om de eigenaren te verleiden om te gaan saneren. Deelnemers kunnen een beroep doen op de kennis, kunde en uitvoeringscapaciteit die reeds aanwezig zijn bij de ODZOB. Er wordt zoveel als mogelijk beoogd om illegale verwijdering en stortingen te verminderen.
- In samenwerking met de gemeenten zal het proces van het verlenen van sloopvergunningen en het uitvoeren van toezicht en handhaving verder geoptimaliseerd gaan worden. De Wet natuurbescherming dient in dit proces een passende plaats te krijgen zonder dat dit gaat leiden tot enorme kostenverhogingen voor de burger.
- De ODZOB participeert in een landelijk netwerk met voorloperprovincies en andere omgevingsdiensten. Het is ook een speerpunt in BPO-verband (Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht) waar provincie en regionale handhavingpartners in gezamenlijkheid werken aan vraagstukken op het terrein van de leefomgeving.

7.5 Gezondheid

Met de komst van de Omgevingswet gaat meer aandacht uit naar gezondheid. Aandacht is nodig voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties waarbij in ieder geval rekening moet worden gehouden met het belang van het beschermen van de gezondheid.

Naast de veehouderij hebben diverse (milieu)thema's een directe relatie met gezondheid. Een te slechte luchtkwaliteit, veel geluidsoverlast, etc. hebben invloed op de gezondheid van de burgers. Bij het verlenen van vergunningen worden normen opgenomen voor bijvoorbeeld geluid om de hinder voor omwonenden te beperken waarmee indirect de gezondheid van omwonenden kan worden gegarandeerd.

Opgaven

- De Omgevingswet introduceert een nieuw begrip: de omgevingswaarde. Gemeenten kunnen deze waarden zelf vaststellen in omgevingsplannen om zo de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving te benoemen. Gezondheid kan een plaats krijgen in deze omgevingswaarde door waarden op te nemen die betrekking hebben op de luchtkwaliteit.

Inzet

- Met de komst van de Omgevingswet adviseert de ODZOB samen met de GGD de bevoegde gezagen over de fysieke leefomgeving. De GGD adviseert over gezondheid en hanteert daarbij gezondheidskundige advieswaarden die kunnen afwijken van de wet- en regelgeving. Om advies te kunnen geven heeft de GGD inzicht nodig in de aanwezige omgevingskwaliteit. Dit inzicht levert de ODZOB door milieubelastingen zoals geluid en lucht in beeld te brengen.
- Daarnaast adviseert de ODZOB over milieuthema's bij ruimtelijke ontwikkelingen. De dienst heeft en beheert diverse data namens de bevoegde gezagen zoals geluidszones en risicocontouren. Door deze data te delen met de GGD kunnen uitspraken gedaan worden over de gezondheid. Samen met de GGD adviseert de ODZOB gemeenten over de milieuthema's en de gezondheid bij vergunningverlening en

ruimtelijke ontwikkelingen.

7.6 Ondermijnende criminaliteit – ogen en oren in het veld

In het kader van deregulering treedt de overheid meer terug ten aanzien van regels en toezicht. Toch zijn er veel misstanden die de overheid moet aanpakken. Er is bijvoorbeeld meer aandacht nodig voor ondermijnende criminaliteit. Problemen zijn er onder andere met drugsafvaldumpingen, criminaliteit in verloederde recreatieparken en leegstaande gebouwen.

Opgaven

- Om een vuist te kunnen maken bij de bestrijding van de ondermijnende criminele activiteiten is het belangrijk dat overheden en handhavingsorganisaties, daar waar mogelijk, met elkaar samenwerken. Hierbij moet worden gedacht aan het delen van informatie en het gezamenlijk voorbereiden en uitvoeren van handhavingsacties.
- In het samenspel met de ketenpartners is een goede verbinding tussen bestuurs - en strafrecht essentieel.

Inzet

- De ODZOB breidt de oog- en oorfunctie verder uit. Deze signaalfunctie vergt de nodige training om de bewustwording van medewerkers op het terrein van ondermijning te verstevigen.
- De informatievoorziening wordt verder ontwikkeld en uitgebreid. Een goede analysecapaciteit is nodig om verbanden tussen data van diverse bronnen te kunnen leggen.
- Bij de informatie uitwisseling en handhavingsacties werkt de dienst samen met onder andere de volgende partners: Brabantse omgevingsdiensten, Regionaal Informatie- en Expertisecentrum, Taskforce Brabant Zeeland, politie, Openbaar Ministerie, NVWA, ISZW, waterschappen, belastingdienst en douane.

7.7 Zeer zorgwekkende stoffen

Bij de productie en toepassing van velerlei producten worden stoffen gebruikt, die vroeg of laat leiden tot problemen met de gezondheid of in ecosystemen. Deze stoffen zijn erg giftig voor mensen en dieren, kankerverwekkend, slecht afbreekbaar en accumuleren in biosystemen. Het aantreffen van dergelijke stoffen in lucht, water, bodem of voedsel leidt meestal tot veel maatschappelijke onrust. Voorbeelden van deze stoffen zijn GenX-stoffen, welke worden gebruikt bij de productie van teflon. Op Europees niveau wordt beoordeeld of stoffen in het kader van de bescherming van mens en omgeving bijzondere aandacht behoeven. Stoffen die in dit kader bijzondere aandacht behoeven worden aangeduid als: 'zeer zorgwekkende stoffen'. Een niet-limitatieve lijst daarvan is vastgesteld door de Europese Unie.

Opgaven

- Lidstaten zijn verplicht de in de lijst opgenomen stoffen te behandelen als zeer zorgwekkend. Dit komt er op neer dat gebruik en verspreiding van dergelijke stoffen zoveel als mogelijk moet worden beperkt. Daarbij komt het uitbannen van een dergelijke stof op de eerste plaats.
- Op nationaal niveau kunnen ook stoffen worden bestempeld als zeer zorgwekkend. Dit is in Nederland nog niet gebeurd. Wel heeft het RIVM in 2018 een lijst opgesteld van 327 potentieel zeer zorgwekkende stoffen.

Inzet

- Bij vergunningverlening en toezicht is het van belang dat zeer zorgwekkende stoffen worden herkend. Kennis van complexe regelgeving, productieprocessen, stoffen, technieken om emissies te voorkomen of te beperken zijn hierbij onontbeerlijk. Ook goede en structurele samenwerking met partners die in

dit kader een rol spelen zoals Waterschappen, Rijkswaterstaat, GGD, Inspectie Leefomgeving en Transport en RIVM is hierbij noodzakelijk.

- Binnen de ODZOB moet deze kennis voorhanden zijn zodat bij vergunningverlening en toezicht zeer zorgwekkende stoffen voldoende onder de aandacht blijven. Ook ontstaat zo de expertise die nodig is om vragen van de deelnemers te kunnen beantwoorden of ze te ondersteunen bij communicatie op het moment dat het aan de orde is. De ODZOB beschikt over een uitgebreid netwerk met genoemde partners. Het is van groot belang om dit netwerk in stand te houden en, voor zover nodig, uit te breiden.

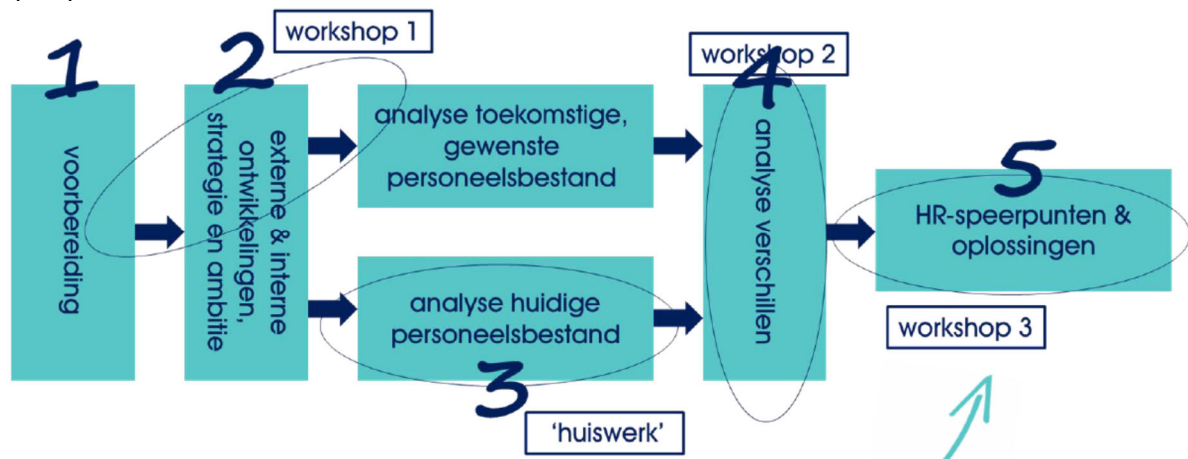
8 Een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie: onze medewerkers groeien mee

Strategische personeelsplanning

Voor de komende jaren ziet de ODZOB grote uitdagingen op zich afkomen. Het Bor bepaalt met het basistakenpakket in hoge mate de inzet van de ODZOB naast de behoefte van deelnemers om verzoektaken bij de ODZOB te beleggen. Daarnaast verandert de rol van de overheid in relatie met de burgers en bedrijven. Dit komt met name tot uitdrukking in de komst van de Omgevingswet. Dit vraagt van de ODZOB om anders te gaan kijken naar haar eigen rol in relatie tot haar opdrachtgevers, burgers en bedrijven.

Hoeveel medewerkers zijn nodig en over welke kwaliteiten, kennis en vaardigheden dienen de medewerkers te beschikken om succesvol op de veranderingen te kunnen anticiperen?

Een strategische personeelsplanning moet een antwoord geven op deze vragen. Eerder zijn daarvoor de externe- en interne ontwikkelingen in beeld gebracht en is een analyse gemaakt van het toekomstige gewenste personeelsbestand en het huidige personeelsbestand. Dit heeft uiteindelijk geleid tot twee HR speerpunten.

De twee geformuleerde HR speerpunten zien er als volgt uit:

- *Instroom – doorstroom – uitstroom:*
Hoe zorgt de ODZOB voor een kwalitatieve en kwantitatieve goede in-, door- en uitstroom van medewerkers zodat het potentieel optimaal kan worden benut?
- *Kenniscentrum:*
Hoe zorgt de ODZOB dat haar deskundigheid integraal aansluit bij de maatschappelijke vraagstukken die aan de orde zijn?

In 2018 en 2019 wordt nader invulling gegeven aan deze twee speerpunten door middel van het uitvoeren van diverse acties waaronder het vormgeven van een traineeship, het implementeren van een leer management systeem, het aanscherpen van het wervings- en selectiebeleid en aandacht voor vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.

Tot slot is per functiegroep een nadere kwantitatieve analyse uitgevoerd. Uit deze analyse komt de verwachting naar voren dat de komende vier jaar het totaal aantal fte zal gaan toenemen. Daarnaast vindt een verschuiving van taken plaats (van minder en anders vergunningen verlenen naar meer en anders

toezichthouden en handhaven). Ook heeft een aantal gesignaleerde trends en ontwikkelingen impact op de verwachte benodigde kwantiteit.

Scenario's

Met de ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de kwantiteit, zijn drie scenario's geformuleerd. Welk scenario ook wordt gekozen, in alle gevallen zal sprake zijn van groei. Deze trend is al zichtbaar sinds de start van de ODZOB. Jaarlijks wordt door deelnemers gezamenlijk altijd méér werk belegd bij de ODZOB dan geraamd in de begroting en de werkprogramma's. Ook groeit het opdrachtevolumen jaarlijks. Dit komt omdat langzamerhand alle deelnemers alle basistaken bij de ODZOB hebben belegd. Ook voor de verzoektaken groeit het volume aan opdrachten.

Scenario 1: Minimale uitbreiding

Voor deze minimale variant gelden de volgende uitgangspunten:

- Gemeenten blijven ongeveer dezelfde werkprogramma's en werkzaamheden bij de ODZOB beleggen als nu. Dit betekent 40% basistaken en 60% verzoektaken.
- Het ROK zorgt voor een toename van het aantal fte op het gebied van toezicht (inclusief de aanpalende werkzaamheden op het juridische vlak en (strafrechtelijke) handhaving en procedures, ondermijning, zeer zorgwekkende stoffen, etc.).

Scenario 2: Doorzetten trends/ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn de werkzaamheden op diverse vakgebieden uitgebreid. Daarnaast ziet de ODZOB een aantal ontwikkelingen op zich afkomen en vragen de deelnemers om ondersteuning bij hun taken. Deze trends en ontwikkelingen kunnen impact hebben op de werkzaamheden die de deelnemers uitbesteden aan de ODZOB. Het gaat hierbij om trends en ontwikkelingen (die voor een groot deel ook terugkomen in hoofdstuk 7) op het gebied van:

- Bouwen
- Geur, lucht, geluid
- Veehouderijen
- Juridisch werk
- Duurzaamheid, energie, klimaat en circulaire economie
- Asbest

Scenario 3: (lange termijn) Omgevingswet

De Omgevingswet brengt op de lange termijn veranderingen met zich mee, maar ook nog veel onzekerheden. Op termijn zorgt de Omgevingswet voor nog meer integraliteit en uitbreiding van het werk op het vlak van ruimtelijke ordening. De verwachting is dat een (lichte) verschuiving plaatsvindt, waarbij specialisten meer generalist moeten worden. Dit brengt veranderingen met zich mee voor de rol en competenties van de vergunningverleners (en specialisten). De betekenis van de Omgevingswet voor het benodigd aantal fte is nog onduidelijk en moet nog nader worden onderzocht.

In de kadernota 2020 en de strategische personeelsplanning is dit onderwerp verder uitgewerkt.

9 Financiële uitgangspunten

De komende jaren zet de ODZOB zich in voor het behoud en een versteviging van een degelijke financiële positie. De ODZOB wil ook in de toekomst op financieel gebied goed beheersbaar en voorspelbaar zijn. Dit betekent niet alleen dat de omgevingsdienst strak zal moeten blijven sturen op productiviteit en kosten. Gelet op de veranderde omstandigheden in de komende jaren zal ook een herbezinning moeten plaatsvinden op de gemaakte keuzes. Afgewogen moet worden of die keuzes vanuit financieel oogpunt nog steeds de juiste zijn.

Mogelijke punten voor herziening zijn:

- *Hernieuwde afweging van de na te streven verhouding tussen vast en flexibel personeel.*
Wegen de voordelen van flexibiliteit (minder kans op leegloop en mismatch) nog op tegen de nadelen (hogere kosten, groter verloop, moeilijk invullen van vacatures)?
- *Hernieuwde afweging van de gekozen financieringsmethodiek.*
Is de huidige financieringsmethodiek waarbij geleverde prestaties afgerekend worden met de individuele deelnemers nog steeds de meest efficiënte en meest passende indien in de toekomst zowel op het gebied van toezicht & handhaving als op het gebied van vergunningverlening, meer en meer gewerkt wordt volgens een regionaal uitvoeringskader? Mogelijk is voor een deel van deze taken een andere, meer op collectiviteit en samenwerking gerichte financieringsvorm, passender. Dit kan de complexiteit op het gebied van kostentoerekening en verantwoording aanzienlijk verminderen.
- *Zoeken naar verdere vereenvoudiging.*
De ODZOB heeft te maken met complexe regelgeving op financieel gebied. Dit vereist veel rapportages naar verschillende doorsnedes c.q. met verschillende doelen. Daar waar vereenvoudiging mogelijk is dient deze nagestreefd te worden.